

บทที่ 6

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาวะการผลิตและการตลาดสารกาแพในประเทศไทย พบว่าเกษตรกรมีปัญหาเกิดขึ้นดังนี้

1. ปัญหาและข้อเสนอแนะทางด้านการผลิต

ปัญหา

1.1 ปัจจุบันการปลูกกาแพเพื่อเป็นการค้าอย่างแท้จริงยังมีไม่มากนัก เกษตรกรยังคงปลูกกาแพเป็นพืชแซมกับพืชอื่น เพราะแม้แต่การส่งเสริมทางรายการยังส่งเสริมให้เกษตรกร ตลอดจนสมาชิกนิยมปลูกกาแพเป็นอาชีพรองเป็นส่วนใหญ่ และการปลูกกาแพเพื่อการค้าอย่างจริงจังก็มีอยู่ในบางจังหวัดเท่านั้น อีกทั้งในระยะแรก คือ ในปี 2518 มีการส่งเสริมให้ปลูกกาแพกัน แต่หลังจากนั้นก็ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเท่าที่ควร

1.2 พันธุ์กาแพที่ใช้ปลูกอยู่กันทุกวันนี้เป็นการเอาพันธุ์จากต้นเดิมมาปลูกต่อเนื่องกันมาเรื่อย โดยที่ไม่ได้มีการปรับปรุงพันธุ์ ทำให้พันธุ์กาแพที่นำมาปลูกในรุ่นหลัง ๆ ให้ผลผลิตต่ำลง

1.3 ยาปราบศัตรูพืชที่ชาวไร่ส่วนใหญ่ใช้มักจะได้อาจมาจากบริษัทจำหน่ายยาที่เข้าไปโฆษณาในหมู่บ้าน บางครั้งอาจจะเป็นอันตรายต่อชีวิต เนื่องจากชาวไร่ไม่รู้วิธีการใช้ยาที่ถูกต้อง และในบางครั้งก็เป็นการเสียเงินไปโดยเปล่าประโยชน์ เนื่องจากยาไม่มีประสิทธิภาพพอ

1.4 หลังจากราคาสารกาแพโน้มสูงขึ้นมา ชาวไร่กาแพได้หันมาใช้ปุ๋ยกันมากขึ้น แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ทางด้านวิชาการจึงทำให้ยังไม่สามารถใช้ปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใส่ปุ๋ยที่ใช้ในบางครั้งยังไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่ปลูกกาแพ นอกจากนั้นเกษตรกรในบางท้องถิ่นใส่ปุ๋ยกันมากจนเกินความจำเป็น

1.5 การปลูกกาแพที่กระทำอยู่ในขณะนี้ยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ นับตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์ การใส่ปุ๋ย ตลอดจนการเก็บผลกาแพ ก็ยังไม่ถูกวิธี เพราะไม่มีการแยกคัดเมล็ดที่เสียหรือแตกหักออก สำหรับการบำรุงรักษาเกษตรกรจะมีการกระทำก็ต่อเมื่อราคาสารกาแพสูง เช่น ในด้านการแต่งต้น ใส่ปุ๋ย และในการจำหน่ายผลผลิตสารกาแพในราคาต่ำ ซึ่งก็ไม่ใช่เงินล้นกำไรมาก

ข้อเสนอแนะ

1. จากการที่รัฐบาลได้มีการส่งเสริมการปลูกกาแฟอย่างจริงจัง แต่เพื่อให้เกิดผลดีแก่เกษตรกร และสามารถเข้าถึงภาวะการผลิตและปัญหาในการผลิต การจำหน่าย และอื่น ๆ ด้วย จึงควรที่จะให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานกันในด้านวิชาการ ด้านเทคนิค รวมทั้งการติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ก็เพื่อให้การส่งเสริมการปลูกกาแฟเป็นไปโดยสม่ำเสมอ และในการส่งเสริมโดยการคัดเลือกให้มีการอบรมนั้นก็ควรที่จะรวบรวม เอกสารประกอบคำบรรยายของวิทยากรทุกคน พิมพ์แจกแก่เกษตรกรในรูปแบบเล่ม เพื่อเกษตรกรจะได้มีโอกาสอ่านทบทวนวิชาการต่าง ๆ ที่บรรยายได้โดยครบถ้วน อีกทั้งสามารถทำให้เพื่อนบ้านที่เป็นเกษตรกรหรือไม่เป็นเกษตรกรสามารถอ่านได้หลาย ๆ คน ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์เพิ่มขึ้นมาก

ในปัจจุบันนี้ราคาสารกาแฟได้เพิ่มสูงขึ้นมาก จากในระยะ 1-2 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นทำให้ชาวไร่กาแฟส่วนใหญ่ เริ่มตื่นตัวที่จะยึดอาชีพการทำไร่กาแฟ เป็นอาชีพหลักอีกอาชีพหนึ่ง จากสาเหตุเหล่านี้ จึงสมควรที่จะได้มีการวางแผนการผลิตให้แน่ชัด กล่าวคือ ควรจะมีการส่งเสริมการปลูกกาแฟเพื่อทดแทนการนำเข้า รวมทั้งให้มีการพิจารณาเพื่อส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียงด้วย

2. พันธุ์กาแฟที่เหมาะสมสำหรับภาคใต้ คือ พันธุ์โรบัสต้า ซึ่งปัจจุบันมีการปลูกอยู่ทั่วไปในภาคใต้ เป็นพันธุ์ให้ผลผลิตสูงพอสมควร แต่การปลูกอยู่ทั่วไปในภาคใต้ เป็นพันธุ์ให้ผลผลิตสูงพอสมควร แต่การปลูกในระยะหลังมักจะใช้พันธุ์จากต้นเดิม โดยไม่มีการปรับปรุง หรือคัดเลือกพันธุ์ จึงทำให้ผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อต้นลดลง แม้แต่ทางราชการเองในขณะนี้ยังไม่มีการวิจัยเพื่อคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ให้เหมาะสมกับแต่ละท้องที่อย่างจริงจัง นอกนั้นปริมาณหลักกาแฟที่หน่วยงานของทางราชการเพาะแจกนั้นมีความสำคัญไม่เพียงพอสอดคล้องความต้องการของเกษตรกร ซึ่งเรื่องนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจต่อการปรับปรุงพันธุ์กาแฟให้มากขึ้น เพื่อสนองความต้องการของเกษตรกร

3. การส่งเสริมและให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ จากการสอบถามเกษตรกร ทราบว่าเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้ให้การส่งเสริมที่ดีพอ ตัวอย่างเช่น การใช้ยากำจัดโรคและแมลง เกษตรกรส่วนใหญ่มักจะใช้ยาตามคำโฆษณาของบริษัทขายยาที่เข้ามาโฆษณาในหมู่บ้าน ซึ่งในบางครั้งเป็นการใช้ยาผิด และเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ในเรื่องนี้ทางราชการควรให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกไปให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่เกษตรกร และแจกตัวอย่างยาที่ทดสอบแล้วว่าใช้ได้ผลพร้อมทั้งแนะนำวิธีการใช้ยาอย่างถูกต้อง

4. กาแฟเป็นพืชที่ต้องการปุ๋ยมากพืชหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีอายุมากขึ้น แต่เนื่องจากปุ๋ยมีราคาแพง จึงทำให้เกษตรกรไม่อยากจะใส่ปุ๋ย เพราะให้ผลได้ไม่คุ้มกัน การให้ความช่วยเหลือโดยการจัดหาปุ๋ยที่มีราคาถูก หรือควบคุมราคาไม่ให้สูงเกินไป เป็นแนวทางอันหนึ่งซึ่งรัฐสามารถทำได้ จากการสอบถามเกษตรกรกาแฟปรากฏว่าร้อยละ 79.5 ต้องการให้รัฐบาลจัดหาปุ๋ยราคาถูกลงมาจำหน่ายโดยผ่านทางอำเภอหรือกลุ่มเกษตรกร ส่วนอีกร้อยละ 20.5¹ ต้องการให้ควบคุมราคาปุ๋ย ไม่ให้สูงเกินไป

5. จากการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ พ.ศ. 2515 เป็นต้นมาประเทศไทยมีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกกาแฟมากขึ้นแต่ถ้าจะพิจารณาถึงปริมาณผลผลิตทั้งหมดที่ได้ปรากฏว่าเนื้อที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิตไม่ค่อยจะมีความสัมพันธ์กันเท่าที่ควร กล่าวคือ ในปี 2515 เนื้อที่ปลูกที่ให้ผลแล้วมีจำนวน 16,668 ไร่ ผลผลิตสำรกาแฟเฉลี่ยต่อไร่ 561 ก.ก. แต่มาในปี 2518 เนื้อที่ปลูกกาแฟได้ผลแล้วเพิ่มขึ้นเป็น 36,350 ไร่ ผลผลิตสำรกาแฟเฉลี่ยต่อไร่ลดลงเหลือ 426 ก.ก. ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการส่งเสริมการปลูกกาแฟไม่มีการประสานงานกันเท่าที่ควรดังที่กล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงกว่าที่เป็นอยู่แล้ว ก็ควรที่จะได้มีการแนะนำส่งเสริมในด้านเทคนิคการเก็บเกี่ยวและรักษาคุณภาพของสำรกาแฟให้สูงมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งนอกจากจะช่วยให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการในประเทศแล้ว ก็น่าจะมีการพิจารณาให้มีการส่งเสริมกาแฟสำเร็จรูปเพื่อการส่งออกในอนาคตต่อไปด้วย อันจะหารายได้ให้แก่ประเทศปีละจำนวนไม่น้อย

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะทางด้านการตลาด

ปัญหา

2.1 ราคาจำหน่ายสำรกาแฟไม่ค่อยมีเสถียรภาพ มักจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอยู่เสมอ และราคาจะแตกต่างกันมาก ตั้งแต่ราคาต่ำสุดกิโลกรัมละ 20 บาท ถึงกิโลกรัมละ 120 บาท ชาวไร่กาแฟหลายรายจึงไม่มีความมั่นใจในราคาที่จะได้รับ ทำให้ไม่แน่ใจว่าจะขยายการผลิตออกไปดีหรือไม่

2.2 การซื้อขายส่วนใหญ่ยังต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากชาวไร่กาแฟส่วนใหญ่ยังไม่มีมารวมกลุ่มกันเพื่อสร้างพลังต่อรอง หรือรวบรวมผลผลิตจำหน่ายให้แก่โรงงานกาแฟของไทยโดยตรง

¹ รายงานการสำรวจภาวะการผลิตกาแฟในภาคใต้, ของธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้

นอกจากนี้ชาวไร่กาแฟมักจะจำหน่ายสารกาแฟให้กับพ่อค้าและโรงงานในขณะที่ สารกาแฟยังไม่แห้งสนิท จึงมักจะถูกพ่อค้าหรือทางโรงงานหักน้ำหนักเป็นค่าความชื้น หรือไม่ก็กดราคาให้ต่ำลง โดยอ้างว่ามีคุณภาพต่ำ

2.3 รัฐบาลให้ความสนใจและส่งเสริม ในเรื่องของกรเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอับความต้องการภายในประเทศ เพื่อลดการนำเข้าจะเห็นว่า ในปัจจุบันความต้องการบริโภคสารกาแฟในตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ และมาเลเซียเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกับการผลิตสารกาแฟของไทยที่กำลังขยายตัวออกไปมาก ซึ่งจะเป็นผลให้ปริมาณผลผลิตสารกาแฟในอีก 2-3 ปีข้างหน้ามีมากเกินความต้องการบริโภคในประเทศ และจำเป็นต้องมีการส่งออก รัฐบาลก็ไม่ได้มีการเตรียมหาช่องทางสำหรับตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการที่มีการขยายการผลิตสารกาแฟออกไปอย่างกว้างขวาง ในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะได้คำนึงถึงปัญหาด้านปริมาณการผลิตที่อาจจะมากเกินไป เมื่อกาแฟที่ขยายออกไปเริ่มให้ผล ประกอบกับราคาสารกาแฟในขณะนี้มีแนวโน้มเสถียรภาพเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอยู่ตลอดเวลาทำให้เกษตรกรไม่มั่นใจ จึงควรมีนโยบายประกันราคาเพื่อรักษาระดับราคาในประเทศให้มั่นคง จากตารางที่ 19 บทที่ 4 ปรากฏว่าเกษตรกรทุกรายต้องการให้รัฐบาลประกันราคาสารกาแฟ กล่าวคือ ในภาวะเช่นปัจจุบัน ร้อยละ 56.6 ของเกษตรกรมีความต้องการให้ประกันในราคาระดับโลกมีละ 41-50 บาท ร้อยละ 19.4 ต้องการให้ประกันราคาระดับโลกมีละ 51-60 บาท ร้อยละ 13.9 ให้ประกันโลกมีละ 30-40 บาท และที่เหลืออีกร้อยละ 10.1 ให้ประกันในราคาสูงกว่า 60 บาท ต่อ กิโลกรัม

2. การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตสารกาแฟนับว่าเป็นผลดีต่อการส่งเสริมการปลูกกาแฟ เนื่องจากสามารถทำความเข้าใจและแนะนำทางวิชาการให้แก่เกษตรกรได้ง่ายและได้ผลเต็มที่ ประการสำคัญที่สุดก็คือสามารถรวมกำลังกันเพื่อต่อรองในเรื่องราคา จึงควรสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มให้มากที่สุด

3. ในด้านการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศทางราชการน่าจะให้มีมาตรการในด้านนี้ ให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการผลิตให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อาจทำได้โดย

3.1 เข้าเป็นสมาชิกขององค์การกาแฟโลก (International Coffee Organization) ทั้งนี้เนื่องจากในปี 2523 สักรากาแฟของไทยขายตกลงมาก ซึ่งเหลือเพียง 1.1 ตัน มูลค่าเพียง 6 หมื่นบาท ก็มาจากสาเหตุว่าเดิมสักรากาแฟไทยร้อยละ 90 ส่งไปขายให้สิงคโปร์ ที่เหลือร้อยละ 10 ขายให้ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ และอื่น ๆ ซึ่งประเทศทั้งหมดนี้เล่นอราคาซื้อเปลี่ยนแปลงตามราคาองค์การกาแฟโลก ซึ่งประมาณเดือนตุลาคมของปี 2523 องค์การกาแฟโลกออกระเบียบบังคับกลุ่มประเทศสมาชิก เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ห้ามซื้อขายสักรากาแฟกับประเทศนอกกลุ่มสมาชิก

จากสาเหตุข้างต้นนั้น ทำให้สิงคโปร์ ซึ่งรับซื้อสักรากาแฟจากไทยมาก ไปได้เป็นสมาชิกองค์การกาแฟโลกเช่นเดียวกับไทย ก็เกิดปัญหาขึ้นเนื่องจากแหล่งระบายสักรากาแฟถูกตัดไป ดังนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้ สิงคโปร์ก็ส่งสักรากาแฟจากไทยน้อยลง ดังนั้นทางออกที่ดีของไทยก็ควรเข้าเป็นสมาชิกกาแฟโลก

3.2 มีการจัดตั้งคณะกรรมการกาแฟ Coffee Board ขึ้นตั้งเช่นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกปฏิบัติงานอยู่ในเวลานี้ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องมีอำนาจในการสั่งการพอล์มควร์ และควรจะมีหน้าที่พิจารณานโยบายในด้าน การส่งเสริมการปลูกกาแฟ การประกันราคา การควบคุมการนำเข้า และการส่งออก การตั้งโรงงานทำผลิตภัณฑ์กาแฟ การให้สินเชื่อ การประสานงานทางด้านวิชาการกับหน่วยงานวิชาการ การพิจารณาออกกฎข้อบังคับว่าด้วยการนำเข้าสักรากาแฟเข้าจากต่างประเทศ และการติดต่อหาตลาดต่างประเทศด้วย

3.3 ให้ทูตพาณิชย์ดำเนินการช่วยเหลือหาตลาดต่างประเทศให้แก่พื้นที่จะจำหน่ายให้สิงคโปร์ แล้วสิงคโปร์นำไปหาตลาดจำหน่ายต่อให้ต่างประเทศ

3. ปัญหาและข้อ เสนอแนะทางด้านอื่น ๆ

ปัญหา

3.1 ในด้านสินเชื่อ ชาวไร่กาแฟมีความสนใจที่จะขอกู้เงินจากสถาบันการเงินมากขึ้น แต่ยังคงติดขัดอยู่ที่ระเบียบการขุมหม้อมากเกินไป ประกอบกับชาวไร่กาแฟส่วนใหญ่ยังไม่มีการผลิตในพื้นที่ปลูกกาแฟ จึงยังไม่มีความหวังที่จะไปค้าประกันเงินกู้

3.2 การคมนาคมขนส่ง เนื่องจากพื้นที่ปลูกกาแฟส่วนใหญ่เป็นป่าเปิดใหม่ อยู่ห่างจากถนนใหญ่เป็นระยะไกล ถนนหนทางยังไม่ดีพอ ทำให้ค่าขนส่งสูง และเมื่อถึงฤดูฝน ถนนมักจะเป็นหลุมเป็นบ่อ และทางสั้น รถไม่สามารถวิ่งไปมาได้สะดวกทำให้การขนส่งเป็นไปด้วยความลำบาก

3.3 น้ำ การทำโรงกาแฟส่วนใหญ่มักจะอาศัยน้ำธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ น้ำฝน แต่ในฤดูแล้งฝนไม่ตกทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ ทั้งน้ำใช้ในโรงกาแฟ และน้ำบริโภค ซึ่งชาวโรงกาแฟ โดยเฉพาะที่ตำบลทุ่งคา จังหวัดชุมพร ตำบลอย่างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประสบกับปัญหานี้เป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ในการให้สินเชื่อ ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบการที่เคร่งครัดเกินไปจะช่วยให้เกิดเกษตรกรหันมาใช้บริการทางด้านสินเชื่อกันมากขึ้น เพราะเท่าที่ผ่านมา การกู้เงินจากสถาบันการเงิน บางแห่งมักจะมีปัญหาในด้านความล่าช้า ซึ่งทำให้ได้สินเชื่อไม่ทันระยะที่จำเป็นต้องใช้เงิน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาเงินกู้ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการให้กู้ระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี แต่เนื่องจากกาแฟเป็นพืชที่ให้ผลผลิตเมื่อปลูกไปแล้ว 3 ปี ในระยะที่กาแฟยังไม่ให้ผล เกษตรกรจึงยังไม่มีรายได้ที่จะส่งคืนให้ธนาคาร ดังนั้นการให้กู้เงินระยะยาวจะช่วยเกษตรกรได้มาก และเป็นการสนับสนุนและช่วยเหลือกาแฟได้อีกทางหนึ่ง

2. โดยที่สภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมกับการปลูกกาแฟนั้นมักจะอยู่ห่างไกลความเจริญ และทางคมนาคมเกษตรกรไม่สามารถนำผลผลิตสู่โรงกาแฟมาจำหน่ายยังแหล่งรับซื้อได้สะดวกนัก จำเป็นต้องขายให้แก่พ่อค้าคนกลางซึ่งมักถูกกดราคา นอกจากการรวมกลุ่มเกษตรกรแล้ว การจัดตั้งโรงงานแปรรูปกาแฟเป็นผลิตภัณฑ์กาแฟเพื่อรองรับผลผลิตกาแฟที่ผลิตสู่โรงกาแฟได้ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่แก้ปัญหาเกี่ยวกับการตลาดให้ลุล่วงไปได้

3. รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือ มีการชลประทาน เก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง แต่จะต้องไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรอย่างเช่นที่กิ่งอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ทางราชการได้สำรวจและมีโครงการที่จะสร้างเขื่อนขึ้น ซึ่งถ้าหากมีการสร้างเขื่อนขึ้นมาแล้ว โรงกาแฟจะถูกน้ำท่วมเกือบหมด จะทำให้ชาวโรงกาแฟในเขตตำบลบึงหวาน และตำบลพะโต๊ะ ไม่สามารถดำรงชีพด้วยการปลูกกาแฟได้อีกต่อไป

นอกจากปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นแล้วจะเห็นว่าการตลาดทางด้านโรงกาแฟยังมีได้เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ดังนั้นทางราชการควรจะเข้ามามีบทบาทในด้านการตลาดโรงกาแฟ โดย

1. สนับสนุนให้มีตัวแทนรับซื้อสารกาแฟในท้องถิ่นหลายราย เพื่อป้องกันการผูกขาด หรือ บริษัทผู้ผลิตกาแฟ หรือกลุ่มเกษตรกร จัดตั้งแหล่งรับซื้อสารกาแฟ ในราคาที่เป็นธรรม
2. หน่วยราชการรับซื้อสารกาแฟโดยตรงจากชาวไร่ โดยให้ผู้ที่ทำงานด้านส่งเสริมอยู่แล้ว ในปัจจุบัน หรือกลุ่มเกษตรกร เป็นศูนย์กลางรวบรวมให้

ข้อดีของวิธีนี้ก็มีหลายประการดังนี้

- 2.1 ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรวบรวม และสกัดเก็บสารกาแฟ
- 2.2 ต้นราคาขายก็อาจจะหากำไรได้โดยหน่วยราชการรับซื้อในราคาประกัน 45 บาท แต่ราคาขายส่งในปัจจุบันก็โลกรัมละ 30-40 บาท ในตลาดแถวกรุงเทพฯ
- 2.3 เป็นช่องทางการจำหน่ายที่ทำให้มีคนกลางน้อยที่สุด รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายรวมน้อยที่สุด
- 2.4 ทำให้สามารถที่จะควบคุมผลผลิตสารกาแฟได้ดีที่สุดด้วย
- 2.5 ทำให้ผู้ผลิตสารกาแฟได้รับผลตอบแทนมากที่สุด
- 2.6 ในด้านการติดต่อประสานงานเพื่อการวางแผนการผลิต การจำหน่ายจะทำได้ดีขึ้น เพราะผู้ผลิตและผู้จำหน่ายมีการติดต่อกันโดยใกล้ชิด

สรุป

รัฐบาลได้ให้การส่งเสริมการปลูกกาแฟแก่ชาวไร่ และสมาชิกนิคมสร้างตนเอง ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ด้านเทคนิค และด้านการตลาด สัมควรที่จะร่วมมือกัน ในการวางแผนการผลิตสารกาแฟให้เป็นทีแน่นอน และขณะเดียวกันก็ควรส่งเสริมให้เกษตรกรที่ปลูกกาแฟ รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ เพื่อจะได้สามารถมีอำนาจต่อรองได้ในด้านการจำหน่ายสาร กาแฟให้ได้ราคาที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นหนทางชักนำให้เกษตรกรหันมานิยมปลูกกาแฟเพิ่มมากขึ้น และเป็น กวรวุจใจเกษตรกรที่ปลูกกาแฟอยู่แล้วหันมาเอาใจใส่ในการบำรุงต้นกาแฟให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

ทางด้านผลผลิตสารกาแฟ ซึ่งคาดว่าจะมีเพิ่มขึ้น ดังนั้นแนวโน้มการส่งสารกาแฟออกไป จำหน่ายยังต่างประเทศจะเพิ่มขึ้น ถ้ารัฐบาลเตรียมหาช่องทางการตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจาก ราคาสารกาแฟของไทยต่ำกว่าของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ จะทำให้ประเทศผู้ผลิตกาแฟยงสำเร็จรูป คงหันมาให้ความสนใจต่อสารกาแฟดิบของไทยเพิ่มขึ้น เพราะต้องการลดต้นทุนการผลิต ในขณะเดียวกัน

ความต้องการในการส่งออกข้าวกาแฟงสำเร็จรูปเข้าประเทศไทยก็คาดว่าจะมีแนวโน้มลดลงไปด้วย เนื่องจากในระยะหลัง ๆ นี้ โรงงานผลิตกาแฟของไทยมีความกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนแปลงแผนการผลิตจากการผลิตกาแฟคั่วมางเป็นกาแฟงสำเร็จรูป เพื่อทดแทนการนำเข้ามากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้การทดแทนการนำเข้าให้ได้ผลยิ่งขึ้นจะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกาแฟไทยให้ดีขึ้น โดยการปรับปรุงดินและพัฒนาพันธุ์กาแฟของไทยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ถ้าได้มีการพัฒนาคุณภาพสำหรับกาแฟไทยกันอย่างจริงจังแล้ว สำหรับกาแฟไทยน่าจะได้รับความนิยมจากผู้บริโภคภายในประเทศสูงขึ้น และจะสามารถช่วยลดการขาดดุลการค้าของไทยให้น้อยลงได้

นอกจากนี้ผลผลิตสำหรับกาแฟของไทยซึ่งคาดว่าจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต อาจจะเป็นสินค้าเพื่อการส่งออก เพื่อเพิ่มรายได้ประชาชาติได้ แต่ในกรณีนี้ทางรัฐบาลและผู้ผลิตเองควรหาแนวทางหรือช่องทางตลาดเอาไว้ก่อน หรือรัฐบาลดำเนินการเข้าเป็นสมาชิกองค์การกาแฟโลก เพื่อสามารถจำหน่ายให้แก่ประเทศของสมาชิกองค์การกาแฟโลก ซึ่งก็เป็นแหล่งระบายสำหรับกาแฟไทยอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะในตลาดโลกเองก็คาดว่าจะมีการผลิตมากขึ้นเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย